

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Rongyosodunk...

Öröklött betegségünk, mely nemzedékről nemzedékre mindinkább kiterjeszti bomlasztó hatását, az: hogy nem tudunk gazdálkodni, vagyis bevétel és kiadás között olyan egyensúlyt tartani, hogy vagyoni helyzetünk, ha nem mutathat is fel aktívát, de legalább passzívát, vagy plane csődöt ne eredményezzen.

Ebben a bűnbán nemcsak a társadalom, vagy az egyedek, melyek a társadalmat alkotják, hanem maga a magyar állam is leledzik, mely erejét jóval felülmúló anyagi befektetésekre vállalkozván, mindinkább belemerül az adósság tengerébe.

Államháztartásunk évente többbe kerül ezer millió koronánál; ezzel szemben az ország összes ingatlanok értéke mintegy harmincezer millió, mely tőkének három százalékos kamatját maga az állam költi el, pedig tisztviselőink zajosak a panasztól és az adóterhet viselő nép jajszava tölti be az országot...

Miért? Mert ennek a földtekének alig van még egy olyan népe, mint a magyar, mely mindenkor erejét és célját túlterhelő költségekben találta volna kielégítését.

Csak rá kell mutatnunk a társadalom esztelen költsékesére, mely már elérte a tetőpontot; csak rá kell mutatnunk az alkalomszerűen kínáló divatjára a nyaralásnak és fürdőzésnek, mely egymagában is elegendő ahhoz, hogy a közép és polgári osztályt egyenesen a csőd karjaiba hajszolja. Mert fürdőre, nyaralásra menni kell, hogy szomszédaink és jóbarátaink előtt a jólétet színlelhessük; mert hazudnunk kell a látszatot: hogy nekünk fürdőzésre elegendő pénzünk és módunk van. Pedig a milliókra rugó nyaralói összegek javarésze a külföldi fürdőknél jut; hazai nyaralótelepeink és fürdőink részére alig jutnak belőlük koldusalamizsnak...

Holott éppen az volna a természetes, az volna az igazi hazafiság, hogy a ki a magyar földön magyar levegőtől betegszik meg, az itt a magyar föld méhében rejlő gyógykincsekben keresse egészségének helyreállítását.

Mert természeti adományokban oly gazdagok vagyunk, hogy itt mindenre terem orvosság: csak a nagyzás és túlköltsékezés nyavalyája ellen nincs.

Ha véletlenül eldobunk egy követ az bizonyosan adós ember fejére esik nálunk; mert itt az emberiség nagyrésze adósokból áll s *váltólásban* szenved; ez ellen még az orvosi tudomány csillapító vagy gyógyító szert nem fedezett fel eddig. Sőt a váltók nyomán adósságunk is mindinkább szaporodik a kamatok kamataival...

Hiába leleplezzük, kendőzzük szegénységünket, a végső igazság mégis csak az marad, hogy cifra selyembe burkolózva folyton csak... *rongyosodunk!*

Az elszegényedés jelei oly ijesztően mutatkoznak, mint a harmadnapos hideglelést megelőző lázas állapot.

És mi ennek az oka? A tehetségünket jóval felülmúló költsékezés; a divatmajmolás, mely a felsőbb körökben kezdődik, hogy azután a társadalom hosszú csatornáján át megmetyeljezek fekélyeivel a legalsóbb néprétegeket is; mert ma a leghitványabb cseléd is már majmolja viselkedésben, öltözésben a nagyságos asszonyát, nehogy pajtásai megszólhassák a vasárnapi kimenőjén.

Alig-alig akad egy-egy régi jóra való iparosunk a ki az egyszerűségben, a tartósságban keresné ruházata előnyeit; az ifjanc segédek pedig már olyan divatos ficsurokként koptatják a járda aszfaltját, mintha legalább is selyem ágyban, ótágu koronával vagy hétszilfával születek volna erre a gyarló sártekére...

Az idevetődött idegeneknek azt kell hinnük rólunk, hogy itt tejben-vajban fürdünk és legalább is Dárius kincseivel rendelkezünk; pedig egész életrendszerünk csak csillogó keretűl szolgál a cifra nyomorúságnak; az uri házak pazar termeiben vézna sápadt gyermekek áhitoznak a tiszta friss levegő után; a nagyságos papák pedig részletfizetési kötelezettségekkel vannak agyonterhelve, mert míg a nagyságos asszony a cseléddel garasokért veszezkedik, addig szalont tart, zsurokat rendez, bókólok majmok seregét eteti, mert nem magának, férjének és családjának, hanem a világnak, a mások szemének él.

Bizonyos tehát, hogy a túlfeszített hurnak egyszer csak el kell pattanni; világos tehát, hogy a tulkiadás, a fényezés egyenesen a csödbe, az elszegényedéshez, a lerongyolódáshoz vezet.

Hogy mi lenne ennek az el-lenszere, erre igen könnyű a válasz: le kell szállani arról a magas paripáról, melyen a mai társadalom egymás kedvéért, egymás szemfényvesztésére, a látszat megmentése kedvéért lo-vagolt.

A mindennapi szükséges kenyérré, a tisztességes — állásunknak megfelelő, — szolid ruházatra telni kell, mert ez életszükséglet; de a fényezésről, nagyzásról le kell mondanunk, mert erre, gyermekeink becsületes nevelése mellett, még megfeszített munkálkodásunk után sem vagyunk képesek a pénzt előteremteni és ha erről le nem mondunk, napról-napra mindinkább belesüppedünk az adósságok mocsarába, a honnan csak elszegényedve, lerongyosodva kerülhetünk ki.

Erkölcsei függetlenségünket pedig csak úgy és akkor erősíthetjük meg, ha anyagilag is függetlenek maradunk.

A mi magyar nemzetünket, ebből a régi betegségéből már csak az gyógyíthatja ki, ha a túlköltsékezés esztelen hajlamairól és szokásairól önként lemond és visszatér őseink egyszerűbb szokásaihoz, családiasabb, házias életéhez.

De ez átalakulásnak, e kísérletnek a felsőbb körökből kellene kiindulni, hogy az alsóbb osztályok követhessék; azoknak kell példát mutatni, hogy a hazai ipar már nemcsak pótolja, de tartósságra is fölülmulja a külföld nagy reklámmal hirdett megbízhatlan gyártmányait, hogy a külföldi fürdőhelyekkel a mi hazai fürdőink bátran kiállják a versenyt és hogy az egyszerű, kellemes otthon, a takarékos-sággal párosult nemes tisztaság nem szégyen és jóval többet ér mint a kamatos pénzen fitogtatott cifra fényezés. Ne terjeszkedjünk erőnkön fölül, ne éljünk mindig csak másoknak, hanem önmagunknak és családunknak, mert a fény nyomában ott kullog a szegényedés árnya, a *rongyosodás*...

Deréki Antal.

Nemzetiségi tulkapás.

Lapunk eddigi törekvése leginkább arra irányult, hogy vármegyénkben és városunkban, egy a társadalmi és felekezeti — mint a nemzetiségi béke egyensúlya meg ne billenjen, mert éppen elégségesnek — sőt tulsoknak is tartottuk a természetellenes be-

folyást, melyet az áldatlan politikai és egyéni törekvések és nézeteltérések mint szétválasztó elemet égő üszökként, robbantó hatással társadalmunkra gyakoroltak.

A széthulló kéveként szertefoszlott társadalom egyesítése, tömörítése, összeolvasztása — mint ideális cél lebegett mindig a szemünk előtt és megragadtunk minden kínálózó alkalmat, hogy szerény tudásunkat, tollunkkal együtt e magasztos eszme terjesztésének városunk és megyénk jól felfogott érdekében alárendeljük.

Gyakran kínálkozott az alkalom, hogy egyes dolgokban felszólaljunk, melyek egyik vagy másik irányban a béke megbontására alapul szolgálhattak volna; gyakran visszautasítottunk olyan törekvéseket, melyek — mint az olaj a tüzre — kárteknony hatással lettek volna, az anélkül is zúllott és szétforgácsolt társadalomra nézve.

Gondosan kerültünk minden össze-ütöközést felekezetek és nemzetiségek között és a hol csak lehetett inkább elsimítottuk az ellentéteket mielőtt még a nyilvánosságra kerültek volna. De most ki kell lépünk tartózkodó álláspontunkból és bármily fájó is reánk nézve, fel kell emelnünk tiltakozó szózatunkat, mert olyan felháborító eset jutott tudomásunkra, mely arcánkba kergeti a vért s szégyelve kell bevallanunk, hogy ez itt Magyarországon, még pedig egy tiszta székely, tehát fajmagyar megyében történt meg.

Tudjuk, látjuk s ugyszólván mindennap tapasztaljuk a nemzetiségek feszkelődését, s ellene a nagy nem-bánomságunknál fogva semmit sem teszünk. Bizunk, remélünk azok megjavulásában s az eredmény mindig a csalódás, az a csalódás, mely még ki nem jőzönitott, s mely kijőzönitani soha sem fog.

Az eset vármegyénkben Székelykeresztúron történt, hol az állami tanítóképző intézet tanképesítő vizsgálatán Moldován Demeter segesvári gör. kel. esperes oláh nyelven akarta a hittani vizsgálatot megtartani.

A kir. tanfelügyelő a kérdésnek oláh nyelven való feltevésében megakadályozta s felhívta, hogy a tisztán magyar tannyelvű állami tanintézetben a hittani kérdéseket csakis magyar nyelven intézze a jelölthöz. Ezt a jogos, ezt a törvényes felhívást Moldován Demeter esperes teljesíteni nem akarta, a magyar nyelv használatát megtagadta s kijelentette, hogy ő más, mint oláh nyelven vizsgáltatni nem fog.

De nem számított arra, hogy esztanós választ is kaphat, a mely ha jőzönitólóg nem is hat, de minden-esetre gondolkozóba ejtheti.

A kir. tanfelügyelő az oláh nyelv használatát megtiltotta; Moldován Demetertől a kérdezés jogát megvonta s a tanképesítő vizsgálatot felfüggesztette.

A kir. tanfelügyelő erélyes, korrekt eljárását helyesljük; de felmerül a kérdés, honnét vette az illető esperes ur azt a jogot, hogy magyar állami tanintézetben a magyar nyelv használatát megtagadta?

Mily jogon merészelte még csak megkísérelni is az oláh nyelv használatát ott, hol arra semmi szükség sem volt s ki hatalmazta fel arra, hogy a miniszter azon rendeletével, mely állami tanítóképző intézetben a magyar nyelven kívül más nyelv használatát megtiltja, szembehelyezkedjék?

Nem tudjuk, hogy Moldován Demeter élvez-e valami címen államsegélyt; nem tudjuk, hogy a magyar állam nyújt-e neki valami kedvezményt; nem tudjuk, hogy betölt-e valamely állami javadalmas helyet, de azt tudjuk, hogy a magyar állam vele szemben elnéző nem lehet, sőt meg kell tanítani arra, hogy Magyarországon csak egy ur van és lehet: **s ez a magyar.**

Moldován Demeter esperes urral szemben a vizsgálat elrendelését követeljük, tanulja meg, hogy velünk packázni nem lehet. Tanulja meg, hogy a magyar nyelvet tiszteletben kell tartani és hogy a magyar nyelvet büntetlenül mellőzni nem szabad.

Gazdakörök rovata.

Szénakaszálás.

Nálunk még sok vidéken bizonyos szentek kalendáriumi terminusával kötik össze a szénakaszálás napját, tekintet nélkül az időjárásra, melegre, esőre stb., melyek pedig a füvek fejlődésében döntő szerepet játszanak.

Ezzel szemben azt mondja a mai elemző vegytan, mely az állattartást át változtatta kamatos-kamatszámítássá, hogy a kaszálást a réten a füvek többségének kezdődő virágzásakor, lucernásban pedig a többség bimbóba borulásakor leghasznosabb meg-ejteni két nagy okból: 1. mert ilyenkor van együtt bennük a tápláló érték legnagyobb tömege; 2. mert ilyenkor vannak a legkönnyebben emészthető karban. Ezentul csak a farost szaporodik s a légenyartalmu anyagok ugyszólván futólépésben csökkennek, tehát a kár kettős.

Ne azt nézzük tehát, mikor kapunk tömegre legtöbb takarmányt, hanem azt, mikor kapunk legtöbb táperejű s jól emészthető szénát? Ez pedig minden takarmánynál egybeesik a virágzás általános kezdetével. A jókor kaszált és szerencsésen betakarított széna friss és eleve zöld szíriú lévén, magát a zöld színt csak a jó kezelés, a gondos betakarítás jeléül szabad ellogadni. A kései vágásu, vagy esőverte kilugozott, tehát értéktelenebb széna elveszti természetes zöld színét, valamint a zölden beboglyázott széna is, mert ez a nagy tömegben újra kihevül, erjedni kezd és sárgásbarna színt ölt magára. A széna jó szaga sem mértéke az ő tápláléértékének; hisz még savanyu rétifüvek is illatosak, ha gondos volt a betakarításuk; persze csak addig, míg frissek, később ez a szag egészen elenyészik, ha jó és gyöngye a széna. Csak az agyonázott, kilugozott

széna nem szagos friss korában. A tompa és pállott dohos szag a megromlás kezdetét jelenti, az ilyen széna bepenészesedik s ettől, ha leszárad róla, poros és így egészségtelen. Ha a szénánk rossz időjárás folytán sokat ázott is, használhatóvá tehetjük besózás által. Az ilyen szénát, mikor már behordható karba jutott, a padláson felmérteres rétegekben jól legázoljuk, hogy egyenletesen legyen összenyomva és rétegenként megszórujuk apróra tört marhasóval úgy, hogy minden tíz métermázsa szénára 2 és fél kiló só jusson.

Ez a só meggátolja a penészképződést és a széna utóerjedése közben fokozza a tejsav kiválását, melynek folytán a szénában rejlő tápanyagok újból feltáruznak. Különösen vigyázzunk tehát arra, hogy üres oduk ne legyenek az ilyen szénában, hanem olyan szoros legyen a rétegezés, mint egy jól kitömött szalmazsákban. Mert minden odu egy-egy penész tanyává lesz. Az ilyen széna már 4-5 hét múlva etethető s legjobb ilyenkor elhasználni. Általában tehát a jó széna főismertető jele a sok virág, vagy félig nyílt bimbó; ez mutatja, hogy kiadós korában vágták le.

SZÉKELYFÖLD ÉS NÉPE.

Akárhová nézek,
Akármerre járok,
Székelyek földjénél,
Hős, erős népénél,
Különbet nem látok.

Máshol is van virág,
Vizzugás, fenyvesek,
De a miénk otthon,
Mindén kicsi ponton,
Százszorta kedvesebb.

Jóraláló nép is
Sok van a föld hátán,
De az én véretem,
Jó székely népemét,
Egyikért se adnám.

Viharos századok
Zugtak el felette,
De mindig helyt állott,
A sok vértől ázott
Földjét, hűn szerette.

És a sors bármilyen
Idegenbe vigye,
A világ zajából,
Nagy árvaságából,
Haza fáj a szíve.

Érezze is mindig
Mindén igaz székely:
Nem csak bölcsőnk -- sirunk,
Hová haza sirunk,
Ez a dicső, szép hely.

Áldja meg az Isten
Ezt a földet, népet,
Hogy erős kezével,
Régi szép nevével,
Teremtsem jobblétet!

Fülei Szántó Lajos.

Polgártársak! ❀ ❀ ❀

Székelyek!

NEMSORAKA MASFÉL ÉV-tizede már, hogy a „Székely-Udvarhely“ 48-as függetlenségi ujság teljes erővel a székelység nemes ügyét rendületlenül szolgálja; bújában, bánatában és örömeiben egyenlő szeretettel, kitartással részt veit s még a

legnagyobb megpróbáltatások, anyagi veszteségek között is fennen lobogtatta a székelység becsületos zászlóját és ahhoz mindenkori hű maradt.

Mint ilyen kipróbált harcos áll a „Székely-Udvarhely“ a 14-ik év második felének küszöbén, hogy tovább küzdelméhez a régi támogatók táborá mellé új pártolókat is megnyerhessen a kitűzött hazafias cél minél inkább való eléréséhez!

Ebben kérjük Polgártársaink, s minden igaz Székely közreműködését.

A „Székely-Udvarhely“ 14-ik évfolyamának második felére, illetve a 3-ik évfolyamra előfizetést nyitunk s kérjük m. t. olvasóinkat előfizetéseik megújítására, valamint az esetleges hátralek mielőbbi kiegyenlítésére.

Együttel kérjük a „Székely-Udvarhely“ című lapnak ismerőseik jóbarátáik körében való terjesztésére. Ajánlására. Minden öt új előfizető után egy tisztelet példánnyal szolgálunk. Teljes tisztelettel

„Székely-Udvarhely“
.. kiadóhivatala ..

KÜLÖNFÉLÉK.

— Rp. Keserű labdacok a Bömbölda részére.

Sign: Hetenként egy adag.

A Csicseren mulatoznak
Nemzeti zászlót avatnak,
Idehallik a muzsika,
Mulatozók vidám zaja.

Más a világ, más idő jár,
Együtt vigad ur és polgár,
Talán ránk mosolyog az ég,
Jobb világot is érünk még.

Jobb világot, hol a magyar
Egymást érti, egyet akar,
Hol mindenki legfőbb vágya:
Hogy boldog legyen hazája.

A korcsmáros busan ballag,
Egyet se szól, bölcsen hallgat,
Az a sok bor, mely ott elfolyt,
Nem az ő portékája volt
S így a nagy kár, az övé volt...
Dr Veritás.

— A képviselőházban bár nem elég nagy érdeklődéssel még most is tartanak az ülések, mert a kormány addig nem akarja az ülészakot berekeszteni, míg a nép érdekében beterjesztett fontos javaslatai le nem tárgyalattak. A szeszadójavaslat után a munkásházak építési, majd a végrehajtási novella következett, mely utóbbi leginkább az uzsorahitelnek van hivatva véget vetni és melyet a pénteki ülésen általánosságban már el is fogadtak és részletes tárgyalását még szombaton is folytatták. Hátra van még a birtokrendezésről szóló törvényjavaslat, melynek letárgyalása után a nyári szünet következik és a képviselőházat szeptember közepéig bezárják.

— Vendégszereplés. A vége felé járó színházi évad szenzációja most következik, amennyiben sikerült Heves Béla szinigazgatónak, a budapesti „Népszínház“ és „Király színház“ egyik elsőrendű, bájos fiatal operette-primadonnáját Petrás Sárít három estére terjedő vendégjátékra megnyerni. A művész Pálmay Ilka unokanővére és mondhatjuk, hogy nagynevű rokonának összes művészi tulajdonait mintha csak tőle örökölte volna; legközelebb a kolozsvári nemzeti színházban is vendégszerepelt és úde fiatalágával, előadási módorának bájjával az eg'sz közönséget egyszerre meghódította. Petrás Sári hétfőn „A varázskeringő“, kedden „A dollárhercegnő“ és szerdán a „Nebán's virág“ címszerepében lép fel és ezek lesznek az évad befejező előadásai, melyek után Heves Béla a legjobb emlékek kíséretében bucsut vesz városunktól, hogy állomását szeptemberben a szathmári színházban elfoglalja. Ez utolsó előadásokat melegen ajánljuk műértő közönségünk élénk érdeklődésére.

— Kinevezés. Lapunk kiváló munkatársát, Fülei Szántó Lajost, a meleg szívű poétát, kitől mai számunkban is egy remek költeményt közlünk a kereskedelemügyi miniszter a postakaraképzőintézet személyzeti létszámába számtanácsossá nevezte ki. Hosszu, szorgalmas munkálkodásnak jutalma e kinevezés, melyhez derék munkatársunknak őszinte szívből gratulálunk, óhajtván, hogy őt az ezek Ura a székelység, barátai és nagyszámu tisztelői örömeire még sokáig éltesse!

— Ertesítés. Mindazokat, kik a helybeli munkásbiztosító pénztárkönyvelői állásra pályázatukat beadták értesítjük, hogy a míg az Országos Munkásbiztosító Hivatal az állás rendszerezésére vonatkozó határozatot nem hoz, sziveskedjenek türelemmel lenni, mert az igazgatóság csak akkor lesz azon helyzetben, hogy a beérkezett pályázatok felett érdemlegesen határozhasson.

— Vármegyénk közigazgatási bizottsága, szerdán e hó 8-án délelőtt 9 órakor tartja rendes havi ülését a vármegyeház kistermében.

— Erdélyrészi vásárok. Vasárnap július hó 5-én Alsócsernáton, Erzsébetváros; 6-án Alsóárpás, Drág, Gyeke, Mezőörményes; 7-én Királyfalva, Marosilye, Pusztakamarás, Székelykeresztur; 8-án Alsóvenicze, Gyéres, Kőrösbánya, Magyarlapos, Szék; 9-én Topánfalva; 10-én Zsibó; 11-én Vajdahunyad, Rozsnyó; 12-én Berkenyes, Retteg; 13-án Csikszereda, Medgyes, Pojána.

— Évi közgyűlés. Az udvarhely-megyei általános tanító-egyesület csütörtökön e hó 2-án tartotta Szász József elnökle alatt rendes évi közgyűlését Korondon a fürdő-táncstermében mintegy 80 résztvevő jelenlétében. Az Eötvös-alap intézőségéhez menesztendő bizalmi szavazat felett élénk vita fejlődött ki, mely azzal végződött, hogy bizalmat nem szavaztak. A pályázatok eredménye meddő maradt, mert jutalmazásra egy pályamunkát sem ajánlottak; a jövő évre 100 koronás pályadíjat tűztek ki nyílt pályázattal. Az ülés délután 2 órakor ért véget, mely után a közebéd következett; az ülésen városunkból Sebessy János alispán, Kuliszeky Ernő tanfelügyelő, Pálffy Jenő szolgabíró, Chalupka Rezső segédtanfelügyelő és a tanítószag vettek részt. A közebéd alatt az alispán nagy éljenzéssel fogadott beszédet tartott, melyben felkérte az egyeletet, hogy minden tanügyben forduljanak hozzá bizalommal és készséggel fogja támogatni érdekeiket. Este hangverseny, utánna táncvigalom következett, melyen a résztvevők kedélyesen mulattak kivirradtig.

— **Kinevezések.** Ugron Ákos főispán a homoródszentmártoni állami iskolához Bíró Dezső ref. lelkészt elnökké, Gergely Mózes. Dombi Gyula, id. Szász István és Tódor Sándort tagokká; a homoródszentpálihoz Ūrmösi József unit. lelkészt elnökké, Török József, ifj. Bartha Mózes, Bence Dénes és Incze Pált tagokká; a homoródkeményfalvihoz Kovács Ferenc unit. lelkészt elnökké; ifj. Deák Ferenc, Gergely Ferenc, Koracz Lajos és ifj. Gergely Ferencet tagokká; a bágyihoz Kónya Kálmán ref. lelkészt elnökké, Baczó Gábor, ifj. Csoma Lajos, Baczó Mózes és Dáné Lajost tagokká; a székelydályaihoz Karácsony Sándor ref. lelkészt elnökké; Merő Sámuel, Gergely József, ifj. Kandó Ferenc és Ábrán Dénest tagokká; a petekihez Hegyi Péter ref. lelkészt elnökké, Nagy Zsigmond, Bíró M. János, Bíró P. János és Miklós Sándort tagokká; az okándihoz Pál Ferenc unitárius lelkészt elnökké, Donáth Gyula, Péter Mózes, ifj. Szolga János, ifj. Kovács József, Flórián Kristóf és Fekete Józsefet tagokká; a karácsonfalvaihoz Demeter Dénes unit. lelkészt elnökké, ifj. Mátyás Ferenc, Kovács Domokos, Bálint János és Kásás Istók Ferencet tagokká; a homoródalmásihoz Ajtai János unit. lelkészt elnökké, Szabó Mihály, Felszegi András, Gothárd Pál, Sándor Mózes és Baczó Mózes tagokká nevezte ki.

— **Udvarhelyvármegye központi választmánya** 1908. július 13-án d. e. 11 órától kezdődőleg a vármegyeház kis tanácstermében ülést fog tartani. Ezen az ülésen veszik elbírállás alá azokat a felszólalásokat és észrevételeket, melyeket egyesek az országgyűlési képviselőválasztók 1909. évi ideiglenes névjegyzéke ellen tettek. Az érdekelteket erről a vármegye alispánja azzal a figyelmeztetéssel értesíti, hogy az 1874. XXXIII. t.-c. 25. §-a értelmében az ülésen megjelenhetnek.

— **Emléket az agyagfalvi rétre.** Az agyagfalvi réten állítandó székelyemlékalap javára budapesti lakos, Klein Géza küldött egyszáz koronát, ezt hozzáadva a takarékpénztárban elhelyezett 7049 K 49 fillérhez, az alap összege tesz 7149 K 49 fillért; fogadja nemes szívü adakozó hazafias adományáért ez uton is a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Ferentzi János, végrehajtó biz. pénztáros.

— **Az országos címer védelme tárgyában** a belügyminiszter 20345/908. sz. a. a következő rendeletet adta ki. A magyar korona országai egyesített, vagy az ország külön címerének elferdített alakban, továbbá a címereknek, vagy a nemzeti lobogónak az állam méltóságát sértő módon való használata, illetőleg alkalmazása tárgyában. A kihágásokról szóló 1879. évi X. t.-c. 1. §-a alapján a következőket rendelem el: aki a magyar korona országainak egyesített, vagy az ország külön címerét szándékosan elferdítve használja, illetőleg alkalmazza, ugy szintén az, aki ezt a címet vagy nemzeti lobogót az állam méltóságát sértő módon használja, illetőleg alkalmazza, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel

büntetendő. Ezen kihágások esetében az 1883. évi XVIII. törvénycikk 9. §-ában, illetőleg az 1883. évi 50.422. belügyminiszteri számú rendeletben felsorolt közigazgatási hatóságok gyakorolják a bíraskodást.

— **Az Erd. róm. kath. Tanítóegyesületek Szövetsége** évi közgyűlését 1908. július 14-én (kedden), Csik-somlyón a tanítóképző gyakorló iskolájában fogja megtartani. Az évi közgyűlést megelőzi a jelzett helyen a népiskolai tantervet részletesen feldolgozó bizottság értekezlete, mely 12-én délután 3 órakor veszi kezdetét, tárgyalásait 13-án folytatja és befejezi. A bizottság tagjai szállást és ellátást az internátusban nyernek. Az elszállásolás és ellátás biztosítása végett a résztvenni kívánók jelentkezzenek ft. Kassay Lajos, finöv. intézeti igazgató urnál.

— **A Vidéki Hirlapirók Országos Szövetsége,** hétfőn tartotta az évi közgyűlést Sopronban, Szávay Gyula elnöke alatt, a tagok élénk részvétele mellett; az elnök meglehangú megnyitójában a vidéki sajtóviszonyokat esetelte találó színekkel; ülés után Széchenyi István szobrához vonultak, hol Barát Árnin szerkesztő remek beszéde után megkoszorúzták a szobort.

— **Gazdag szilvatermés.** Panaszkodnak arról, milyen szomorúak összes termés kilátásaink. Egy tekintetben azonban jó hírek érkeznek a szilvatermő vidékekről. Ha jég és zivatar le nem tépi a gyümölcsöt fájáról, rendkívül gazdag lesz a szilvatermés és éppen most, amikor megdrágul a magasabb adó általa szilvápálka! De azért a szilvának így is meg lesz az értéke és ez lesz az egyedüli gyümölcs, mely pénzt hoz a szilvafásoknak a konyhára. Elég szomorú, hogy kizárólag a szilva, amely jó természettel kecsget. Különben ez idén a szüreti kilátások is kedvezőek. A szomorú termési kilátások azonban inkább csak az alföldi megyékben keserítik meg a gazda szívét, mert az erdélyi megyékben csak igen kevés ok van a panaszra, sőt egyes helyeken bő esztendő kecsgetti a gazdát.

— **Az Országos Munkásbiztosító Pénztár közgyűlése.** Az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár végleges megalakulása most van folyamatban. A rendkívüli alakuló közgyűlésre több mint 200 munkás és ugyanannyi munkaadó jelent meg az ország különböző részéről. Az igazolás vasárnap délután megejtetvén, a munkások és munkaadók külön-külön értekezletre gyűltek össze, hogy az alapszabály legfontosabb rendelkezéseit megvitatásák. A munkaadók értekezletét a gyáriparosok megbízásából Hegedüs Loránt igazgató, a munkások értekezletét Garbai Sándor a szakszervezeti tanács elnöke vezette. Az előértekezlet után Hatvány Lajos elnöke alatt a munkások és munkaadók együttesen folytatták a tanácskozást, amelyen a munkásbiztosító hivatalt Mentsik Ferencz másodelnök képviselte. A közgyűlés első tárgya gyanánt Herczeg Ferencz dr. osztálytanácsos terjesztette elő az igazgatóság jelentését, amelyet egyhangulag elfogadtak. Ezután Szemenyei Kornél dr. előadása alapján megkezdődött az új rendszabályok tárgyalása,

amelyhez számos felszólalás történt mindkét részről. Az alapszabályvita során a háromszázalékos betegségi járulék körül támadt nagyobb vita. A vélemények két irányban oszlottak meg, hogy t. i. a járulék a hétnek mind a hét, vagy csak hat napja után fizetendő-e? A kérdés szavazás alá kerülvén, 272 szóval 48 ellenében a közgyűlés akként döntött, hogy a járulék a hét mind a hét napja után fizetendő.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és ujság kiadó intézete.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz!

Nyomban a szentesítés után a Ráth-féle könyvkiadóhivatalban Budapesten megjelennek és **Betegh Pál könyvkereskedésében már most** történhet előjegyzés mellett **kapthatók** a következő **igen fontos törvények:**

A büntetőtörvények és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t. c. 16. rét, ára kb. 1 korona 20 fillér. E fontos novella **az egész jogászközönséget és csendőrséget** érdekli.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881. LX. t.-c. módosítása és kiegészítése. 16. rét, ára kb. 1 korona 20 fillér. Ezen módosítás nélkülözhetlen minden **ügyvéd, bíró és végrehajtónak.**

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk. 16. rét, árákb. 80 fillér. Ezen rendkívül törvénycikk **minden ügyvédet** érdekli.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876. XIV. t.-c. módosításáról. 8. rét, ára kb. 1 korona 60 fillér. Ezen új törvény az összes **közegészségügyi szolgálatban lévőket** érdekli. A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t. c. 8. rét, ára kb. 4 korona. Ezen új törvény az összes eddigi szeszadóra vonatkozó t.-cikkeket hatályon kívül helyezi s így rendkívül fontos **minden ipari és mezőgazdasági szeszgyáros és szeszkereskedőre nézve.**

Hirdetmény.

A székelykeresztúri ref. egyház az 1908. évi márczius hó 22-én kelt 2. számú jegyzőkönyve alapján elhatározta a régi torony felemelését, új tető-szerkezettel való elkészítését és újrafedését 7953 K 13 f. összeg erejéig.

A fentemlített munka kivételének biztosítása céljából az **1908. évi július hó 12-ik** napjának délutáni 2 órájára a régi iskola helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap délután 2 órájáig a nevezett hivatal helyiségében annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5 százalékának megfelelő bántpénz (vagy a bántpénznek az állampénztárnál – adóhivatalok, vámhivatalok sóhivatalok stb. — történt letételét igazoló pénztári nyugta) esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett ref. papi hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenként 30 fillért a ref. papi hivatalban megszerezhető.

Kelt Székelykeresztúron, 1908. június 30.

Farkas Mózes, Karácson István, megyebíró. ref. pap.

Minden kényelmet

magában foglal és azért számos elismeréssel halmozzák el férfiak, nők és gyermekek részéről

Mercz Károly cipésmester

legújabb rendszerű

A fennebbi ábra szerint pontos mértékvetel, esetleg jól találó viselt cipő után **vidéki megbízásokat is gyorsan és pontosan teljesít.**

Az összes rendeléseket személyesen intézi és készítményeiért teljes felelősséget vállal.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papír-, rajz- és zenemű kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Sz. 4124-908. szhoz.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város képviselő-testületének 1908. évi június hó 4-én kelt 39-908. számú véghatározatával a Sósfürdőnél építendő hid munkájára új pályázatot hirdet.

A hid építésre engedélyezett hitelet 6975 koronába szabtan meg.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az **1908. július hó 12-ik** napjának délelőtti 9 órájára a Székelyudvarhely városi tanács nagyertermében zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 10 százaléknyi bántpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtti 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a városi mérnöknel a rendes hivatalos órákban délelőtti 8-12 és délután 3-5 óráig naponként megtekinthetők.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1908. évi július hó 1-én.

Bodó Ferencz, városi mérnök. **Gothárd János,** polgármester.

A boldogságnak

egyik lényeges járuléka — a kényelmes cipő! A n. é. közönség szíves figyelmét

kromos talpu férfi tennis cipőinkre van szerencsénk felhívni.

Ajánlunk továbbá mindenféle vászon- és brunnel-, valamint kényelmes, széles talpu Amerikai fekete és barna sevro-cipőket, melyekből dus raktárt rendeztünk be.

Nagy választék van nálunk mindennemű és színű gyermekcipőkből, ugyisint cipőkrémek, fűzők, cipősámfák, esatok és gummisarkokból. — Nem árunk olcsósága a fő, hanem az a megtakarítás, melyet a minőségük jelent.

Kész szolgálattal:

Orbán, Nagy és Tamás,
cipészülete,
Szekelyudvarhely, (Kossuth-utca Flórián-ház)

Ikt. 7081. tkv.
1908.**HIRDETMÉNY.**

A szekelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a Kisküküllővölgyi helyi érdekű vasut Sóvárád—parajdi vonala számára az alább megnevezett határokból kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint: *Parajdi községre nézve 1908. július hó 31. napjának d. e. 9 óra: Szováta vasúti állomásra.*

Az érdekelt felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeik a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokból a kisküküllővölgyi h. é. vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak; ezeket 1908. évi szeptember hó 17-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Székelyudvarhely, 1908. június 27-én.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Gyarmathy Ferenc,

kir. tsvzéki e. bíró.

BOR!

Fernengel Gyula szekelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Ropogós eseresznyt.

Élvezésre és befőzésre: Püszmötét (egrest) nagy szeműket postakosaránként 2 K 40 f.; Üvegszemű nagy meggyet befőzésre és rétesbe 3 K; kajszin barack remek szép példányok június 15-től szállítva, befőzésre és lekvárnak való 2 K 40 f.; — Fűzetékek vegyesen, u. m.: ugorka, tök, fejes- és keltáposzta, cukorborsó, vajhab, kalaráb, zöld-paprika. carfiolt postakosaránként 2 K 80 fillér. Ismét-eladónak külön árajánlat.

Gyümölcskivitel 155. Csongrád.

Kiadó lakás. Egy vagy két szép szoba bebutorozva kiadó Bem-u. 10. sz. alatt.

Fényképészeti

szárazlemezek, kartonok, előhívó és rögzítő-fürdők fényképészek és amatőrök részére legjobb minőségben kaphatók

BETEGH PÁL
KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
Szekelyudvarhelyt.

Rigler József Ede fotoipari osztályának elárúsítása, A. D. r. a. védjeggyel.

ELŐPATAK
gyógyfürdő

kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor-, vese-, hólyag- és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépajagnál, köszvény és oszónál, altesti pangásnál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségekben.

A nagyhirű előpataki gyógyvízek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltehető kisegítő gyógyszerközökkel (meleg és hideg fürdők, vizgyógyintézet, kezelés, massage, svédorna, diätikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdő-idény: május 15-től szeptember 15-ig.

Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan allandó ólcsó kecsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és valasztékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zenedíjnak felefelé, lakások 50 százalékkal és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz háznál is használható és üdítő, kellemes ital, tisztán vagy borral vegyítve nagy keltséggel örvend. Itthon és a külföldön évente egy millió palacknál több kerül forgalomba. Szétküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Szám: 2537—1908.

Pályázati hirdetmény.

A tordai „Szabó József“-féle kisebb magyar gazdasági iskolába való felvételre ezennel pályázat hirdettek.

Az iskola célja az erdélyi részeken az ottani viszonyoknak megfelelő helyes gazdálkodás ismereteit terjeszteni, kis gazdákat saját birtokukon való önálló gazdálkodásra megtanítani, továbbá az ottani nagyobb gazdaságok számára megbízható s kellő gyakorlattal bíró előmunkásokat, béresgazdákat, tehenes számadókat stb. kiképezni.

A tanfolyam tartama két év.

Ez iskolába az 1908—9 ik tanévre 12 ingyenes növendék fog felvétetni.

Az ingyenes növendékek az iskolában teljes ellátást élveznek, és kifejtett szorgalmukhoz képest havi 6—10 korona ruházati segélyben részesülnek.

A felvételi feltételek és egyttal a felvételi kérvényhez csatolandó okmányok a következők:

a) születési bizonyítvány, mely igazolja, hogy a felveendő 17-ik életévét betöltötte. Katonai szolgálat teljesítését tanúsító igazolvány a felvételnél előnyben részesít;

b) orvosi bizonyítvány, mely az ép, erős, gazdasági munkára alkalmas testalkotot igazolja, és a himlő elleni sikeres újraolást bizonyítja;

c) elemi iskolai bizonyítvány annak igazolására, hogy a belépni óhajtó jól tud írni, olvasni s a négy alpművellettel számolni. Gazdasági ismétlő iskolát végzett egyének a felvételnél előnyben részesülnek;

d) írásbeli nyilatkozat a belépni óhajtó szüleitől, esetleg ennek gyámjától, melyben azok arra kötelezik magokat, hogy a tanfolyam tartama alatt az iskolában elhelyezni engedik gyermekeiket;

e) hatósági erkölcsi bizonyítvány;

f) állami ingyenes helyre folyamodóknál hiteles irat, mely feltünteti a belépő apjának vagyoni állapotát és foglalkozását, a belépő növendék testvéreinek számát és életkorát, valamint azt a körülményt, hogy a folyamodó kisbirtokos fia is megelőzőleg apja vagy más gazdaságában foglalkozott;

g) az iskolába való felvételnél torda és torda-aranyos vármegyei születésűek előnyben részesülnek, ha gazdák fiai s megelőzőleg gazdaságban foglalkoztak.

Az ezen okmányokkal felszerelt és a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur öngyméltóságához címzett folyamodványok 1908. évi augusztus hó 15-ig a „Szekelyföldi Miniszteri Kirendeltséghez“ Marosvásárhelyre küldendők be.

Az iskola szervezeti, rend és fegyelmi szabályzata az érdeklődőknek a m. kir. földmivelésügyi miniszterium szekelyföldi kirendeltséghez Maros-Vásárhelyre intézendő levélbeli megkeresésre díjtalanul megküldetik.

Maros-Vásárhely, 1908. évi június hó 15.

1—3. Székelyföldi miniszteri kirendeltség.

Buzáját ne adja el senki

addig míg velem nem érintkezett. A t. termelő gazdáknak szíves tudomására hozom, hogy **műmalmomban szép tiszta buzát bármikor és bármily mennyiségben Székelyudvarhelyt az elmúlt keddi**

piaci árakban meg- és átveszek.

E kedvezményvel a t. örlető közönségnek azon előnyt óhajtom nyújtani, hogy eladó gabonájával ne kelljen a piacra való hozás által külön időt vesztegetnie, hanem amikor öröltetni jön, műmalmomban eladó buzáját is azonnal megfelelő áron értékesíthesse. Megvagyok győződve, hogy a n. é. gazdaközönség belátja a sok időt és előnyt biztosító eljárásom kedvező voltát s újabb áldozatkészségemet méltányolva, törekvésemben továbbra is nagybecsű támogatásában részesít. — Teljes tisztelettel:

Fábián József gőzmalom- és gőzfűrész-tulajdonos.